

[Grønning.]

Alligevel forekommer det mig, at naar Talen er om et Produkt som Smørret, der er af livsvigtig Betydning for Befolkningens Ernæring, og som danner væsentlig Basis for vor Eksport, og hvor Prisansættelsen kan blive af afgørende Betydning for Opretholdelse af vor Kreaturbestand under Krigen, da indgaar der i denne Prisansættelse saa mange særlige Faktorer, hvis Vurdering kun de politiske Myndigheder kan og bør tage Ansvar for.

Vi havde her i Landet den 15. Juli 1914 ca. 2½ Mill. Stkr. Svin, et Antal, som faldt jævnt i de tre første Krigsjaar, saalænge Tilførselen af udenlandske Foderstoffer fremdeles fandt Sted, men efter Blokadens Indførelse i 1917 reduceredes Produktionen stærkt; endnu den 12. Juli 1917 optaltes der ca. 1 650 000 Stkr. Svin, men derefter faldt Antallet i Skred og naaede ved Svine-tællingen d. 10. April 1918 sit Lavpunkt med ca. 433 000 Stkr. I Løbet af 9 Maaneder var Bestanden formindskt med godt og vel 1 217 000 Stkr. Samtidig faldt Eksport-tallene fra ca. 170 Mill. kg i 1914 til ca. 6 Mill. kg i 1918. Af det sidste Tal var den overvejende Mængde Slagteriaffald, hvilket vil sige, at den egentlige Flæskeeksport i 1918 var betydningsløs og laa saa godt som stille, hvilket ogsaa blev Tilfældet i det følgende Aar.

Smørproduktionen i Verdenskrigens Aar fulgte i det store og hele samme nedad-gaaende Linier som Flæskeproduktionen. Den var i 1914 115 Mill. kg, i 1915 110 Mill. kg, holdt sig endnu i 1916 paa 100 Mill. kg, men faldt saa i 1917 til 85 Mill. kg og endelig i 1918 til 58 Mill. kg. Paa samme Maade, som det var Tilfældet med Flæskeproduktionen, holdt ogsaa Smørproduktionen sig forbausende godt de tre første Krigsjaar, hvilket hang sammen med, at Danmarks Foderstofforsyninger udefra dog delvis opretholdtes, indtil den uindskrænkede Undervandskrig sattes i Værk d. 31. Januar 1917, nøjagtig 2½ Aar efter Krigens Udbrud. Smørekporten faldt fra godt 95 Mill. kg i 1914 til knap 15 Mill. kg i 1918; omkring Aarsskiftet 1919 gik den periodisk helt i Staa, saaledes i Februar Maaned 1919, hvor der ikke eksporteredes Smør. Det fremgaar heraf, at Eksportmulighederne for disse to vigtige Produktionsgrene var udtømt i Slutningen af det sidste Krigsjaar 1918. Hvad Hjemmemarkedets Forsyning angaar, tillod Smørproduktionen endnu i 1918 en kneben Forsyning med dette vigtige Fedtstof, medens den lige saa stærkt nedadgaaende Flæskeproduktion

gjorde Flæsk paa Bordet til en yderst sjælden Vare af luksusaagtig Karakter.

Det var sikkert for vort Vedkommende, som for hele Verden naturligvis, et stort Held, at Krigen hørte op i November 1918; et Aars Blokade til vilde utvivlsomt have haft en ødelæggende Virkning paa de to nævnte Produktionsgrene og dermed paa de danske Forsyninger med disse livsvigtige Levnedsmidler. Naar vi ernæringsmæssigt slap taaleligt igennem Verdenskrigen, skyldtes det, foruden det Held, at Krigen hørte op i Efteraaret 1918, tillige dette, at de ansvarlige Mænd, som ledede den økonomiske Politik i Verdenskrigens Aar, havde megen Forstaaelse af Produktionens Vilkaar og saavel med Hensyn til Smør- som Flæskeproduktionen ydede betydelig Støtte for at holde Produktionen oppe. Man forstod, at dette var den primære Betingelse for at sikre Rationernes Tilstedeværelse. Der kan vel heller ikke under en Krig tænkes nogen større Vildfarelse end at hengive sig til den Forestilling, at Rationering er det primære og Produktionen det sekundære, som man ikke behøver at beskæftige sig med, da den nok skal være til Stede.

Det kritiske Tidsafsnit i det danske Landbrugs Fedevareproduktion saavel som i Ernæringsforholdene med Hensyn til Smør og Flæsk indtraf altsaa i 1918, idet Forholdene blev særlig vanskelige i Efteraaret ved Krigens Slutning og omkring Aarsskiftet. Jeg tror, det vilde være af Interesse ikke mindst med Henblik paa Fremtiden, og til Forstaaelse af vor nuværende Stilling at se lidt nærmere paa dette Tidspunkts Beliggenhed, ikke i Forhold til Krigsudbrudet i August 1914, men i Forhold til Tiden for Blokadens Etablering i Slutningen af Januar 1917. Naar de første tre af Verdenskrigens Aar produktions- og ernæringsmæssigt gik saa forholdsvis tilfredsstillende, skyldtes det jo, at Forsyningerne med Foderstoffer saavel som med Raastoffer til Margarineproduktionen delvis kom frem. Det er først en rum Tid efter Blokadens Indtræden, da de tilstedeværende Lagre var opbrugt omkring Aarsskiftet 1918, at Forholdene bliver særlig vanskelige. Fra den Tid af og til et godt Stykke ind i 1919 var vi i Husdyrproduktionen henvist til udelukkende at benytte vor egen Hjemmeavl af Foderstoffer, ganske som det nu har været Tilfældet siden Foraaret 1940.

Vil man derfor nyttiggøre sig de Erfaringer, som under Verdenskrigen blev stillet til vor Raadighed paa de herhenhørende Omraader, er der to Ting, man maa fæstne sig ved og drage Sammenligning med. For